

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse
ja Kultuuri
Organisatsioon

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon

UNESCO sündmused

UNESCO 38. peakonverents

3.–18.novembril peeti Pariisis UNESCO 38. peakonverents. Eesti jaoks olulisemad teemad olid seekord uued kestliku arengu eesmärgid ja haridus; ülemaailmne kõrghariduse vastastikuse tunnustamise konventsioon; inimõigused, naiste õigused; väljendusvabadus, internetivabadus; kultuuripärandi kaitse; UNESCO eelarve ja reformid töökorralduse ja juhtimise tõhustamiseks. Eesti oli peakonverentsil aktiivne ja erinevatel teemadel kaasarääkimine oli täitevkoogu liikmesuse tõttu oluliselt lihtsam kui varasematel kordadel. Toimus hääletus Kosovo UNESCO liikmesuse üle, millest jäi puudu kolm häält. Plenaaristungil esines kõnega suursaadik Marten Kokk ja meie delegatsioon osales APX (administratiivküsimused), CI (IKT ja meedia), CLT (kultuur) ja ED (haridus) komisjonide töös ning peakonverentsile eelnenud 9. noortefoorumil. Programmkomisjonide arutelud keskendusid UNESCO tegevusele äsja ÜROs vastu võetud kestliku arengu eesmärkide taustal. Lisaks võeti vastu programmi “Inimene ja biosfäär” uus strateegia 2015–2025, mille ette valmistanud töörühmas osales ka Eesti ekspert Toomas Kokovkin. Kuna Eestis on huvi geoparkide võrgustiku vastu, puudutas meid ka geoparkide võrgustiku muutmine UNESCO programmiks, millele kinnitati oma põhikiri ja juhised. Kultuuri valdkonnas keskenduti UNESCO tegevusele võitluses kultuuripärandi tahtliku hävitamise ja salakaubandusega. Võeti vastu uus sellekohane strateegia, mis ühendab eri konventsioonide raames tehtavat tööd ja tugineb laiapõhjalisele koostööle ÜRO süsteemis. Võeti vastu muuseumide puudutav soovitus, dokumendipärandit puudutav soovitus ning ülemaailmne hariduse tegevuskava aastani 2030. Meile oli oluline ka resolutsioon, millega anti UNESCOle roheline tuli liikuda edasi ülemaailmse kõrghariduse vastastikuse tunnustamise konventsiooni teksti koostamisega. UNESCO kinnitatud eelarve aastateks 2016–2017 on 667 miljonit \$, tegevuskava on koostatud 518 miljoni \$ eelarve raames. UNESCO 70. sünnipäeva tähistati kahepäevase arutelufoorumiga, kuhu olid oodatud riigijuhid.

François Hollande kõneles UNESCO juubelifoorumil
Foto autor Nora Houguenade/UNESCO

UNESCO 9. noortefoorum Pariisis

UNESCO 9. noortefoorum toimus 26.–28. oktoobrini UNESCO peakorteris teemal „Noored maailmakodanikud jätkusuutliku planeedi eest”. Ligi 500 noort arutlesid uute kestliku arengu eesmärkide üle, samuti kliimamuutuste teemal. Töö toimus arutelugruppides tuleviku töötoa meetodil. Osalejatel tuli kujutleda soovitud tulevikku aastaks 2040 ning pakkuda välja ettepanekuid, kuidas soovitud tulemusteni jõuda. Noored rõhutasid, et kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks on oluline toetada ja mõtestada maailmakodanikuks kujunemist, samuti suurendada noorte teadlikkust kliimamuutustest ja nende rollist kliimamuutuste mõju vähendamisel. Ühiselt väljatöötatud seisukohti esitleti peakonverentsi plenaaristungil. Eestit esindas noortefoorumil Kaarle Varkki. UNESCO noortefoorumile eelnes Flaami rahvusliku komisjoni organiseeritud noorte eelkohtumine Brüsselis, kus Eestit esindasid Sanna Kartau ja Liisa Lillemets.

Foto autor Sanna Kartau

Fotol Liisa Lillemets (vasakul) ja Sanna Kartau (paremal)

Täitevkoogu 197. ja 198. istung

Eesti osales täitevkoogu täispikal istungil neljandat korda. Meie mandaat täitevkoogus kestab veel kaks aastat ehk 2017. a lõpus peetava peakonverentsini. Komiteedest osaleme edasi ainult SPs (administratiivküsimused), CR (inimõigused) komiteesse me enam ei kandideerinud. Avasõnavõtus keskendusime uutele kestliku arengu eesmärkidele, detsembris peetava kliimakonverentsile, kõrghariduse vastastikuse tunnustamise ülemaailmsele konventsioonile, kultuuripärandi kaitsele ja ajakirjanike turvalisusele. Täitevkoogu toetas Kosovo soovi UNESCOga liituda ning võttis taas vastu resolutsiooni, mis käsitleb olukorda Krimmis, ning kaks Lähis-Ida puudutatavat resolutsiooni.

UNESCO ERK
Pikk 2,
10123 Tallinn
Tel: 6 441431
Fax: 6 313757
unesco@unesco.ee
www.unesco.ee

Maailmapärandi konventsiooni osalisriikide 20. üldkogu

18.–19. novembril peeti Pariisis maailmapärandi konventsiooni osalisriikide 20. üldkogu. 21-liikmelise maailmapärandi komitee koosseisu valiti 9 uut riiki. Maailmapärandi fondi liikmemaksuks kinnitati tavapärase 1% riigi osamaksust UNESCO korraldusse eelarvesse. Olulisemateks teemadeks olid maailmapärandi fondi jätkusuutlikkus, maailmapärandi suhe ja panus kestlikusse arengusse ning konventsiooni perioodiline aruandlus. Eesti teatas ka kavatsusest teha kultuuriministeeriumi vahenditest vabatahtlik sissemakse hiljuti loodud pärandi hädaabi fondi (Heritage Emergency Fund). Eestist osales Margit Siim UNESCO ERKist.

1954.a Haagi konventsiooniga seotud kohtumised Pariisis

8.–11. detsembril peeti Pariisis mitu kohtumist, mis olid seotud Haagi konventsiooni ja selle teise protokolliga. Eesti kandideeris Haagi konventsiooni teise protokolliga komiteesse, mis tegeleb kultuuriväärtuste kaitsega relvakonfliktide korral. Kandidatuur valmistati ette kultuuriministeeriumi ning kaitseministeeriumi koostöös. Kuuele vabale kohale kandideeris üheksa riiki. Eesti ei osutunud seekord valituks. Üritusel osalesid Liina Jänes kultuuriministeeriumist ja kaitseministeeriumi esindaja Maarja Naagel.

Vaimse kultuuripärandi komitee 10. istung Namiibias

Namiibia pealinnas Windhoekis peeti UNESCO vaimse kultuuripärandi komitee 10. istung, millele eelnes seminar vabaühenduste rollist konventsiooni rakendamisel. Konventsiooni rakendusjuhistesse lisati peatükk vaimse pärandi rollist kestliku arengu eesmärkide saavutamisel. Komitee kiitis heaks 12 eetilist põhimõtet, mille eesmärk on tagada austus vaimse pärandi vastu ja vältida selle ärakasutamist omakasupüüdlikel, juriidilistel või kommertslikel eesmärkidel. Kiireloomulist kaitset vajava vaimse kultuuripärandi nimekirja kanti viis kaheksast esitatud kultuuriilmingust, mis teeb selle nimekirja kannete koguarvuks 48. Vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja lisati 23 uut kultuurinähtust 35 esitatu seast. Maailma kultuurilist kirevust peegeldavas esindusnimekirjas on nüüd kokku 336 kannet. Eestist osales istungil TÜ kultuuriteaduste professor ja UNESCO ERK nõukogu esimees Kristin Kuutma.

Vietnam, Kambodža, Filipiinid ja Korea Vabariik esitasid esindusnimekirja köieveo traditsiooni

Kesk- ja Ida-Euroopa jätkusuutlikkuse teaduse konverents

11.–12. septembril arutasid rohkem kui 40 teadlast, ministeeriumite ja teiste organisatsioonide esindajat Kesk- ja Ida-Euroopast jätkusuutlikkuse teadusega seotud teemadel Varssavis. Arutelude eesmärgiks oli selgitada valikuid ja võimalusi Kesk- ja Ida-Euroopa riikide teaduspoliitika kujundamiseks selliselt, et ülikoolid aitaksid kaasa jätkusuutlikuma ühiskonna kujunemisele oma põhitegevustega. Osalejad kinnitasid oma ühist arusaama jätkusuutlikkuse teaduse kontseptsioonist, milleni jõuti analoogilisel seminaril Bratislavas 2014. aastal. Arutelude tulemusel allkirjastati ühiste kavatsuste protokoll konsortsiumi moodustamiseks, et lähitulevikus esitada Euroopa Liidule ühine teadusprojekt. Eestist osalesid konverentsil Mihkel Kangur ja Liisa Puussepp TLÜst ning Katri Hellat EMÜst. Ürituse korraldas UNESCO Poola rahvuslik komisjon koostöös Saksa partneritega.

Eesti, Läti ja Leedu võimalik ühistaotlus UNESCO maailma mälu registrisse

29.–30. oktoobril peeti Riias Balti riikide töögrupi kohtumine, et arutada võimalikku ühist kandetaotlust UNESCO maailma mälu registrisse. Taotluse sisuks on Siberist saadetud kasetohule kirjutatud kirjad ja päevikud. Meie Okupatsioonide muuseumis on hoiul ligi 35 sellist teavikut. Põhilised koostööpartnerid taotluse koostamisel on Genotsiidi muuseum Leedust ja Tukumsi muuseum Lätist. Järgmine kohtumine on plaanis korraldada 2016. aasta aprilli lõpus Tallinnas ning esitada taotlus UNESCOle 31. maiks 2016. Eestist osalesid Toivo Jullinen rahvusarhiivist, Martin Andreller Okupatsioonide muuseumist, Kerli Gutman ja Margit Siim UNESCO ERKist.

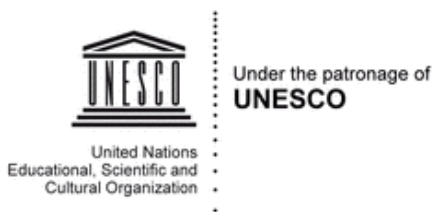

Memory of
the World

Vaimse kultuuripärandi seminar Lätis

21.–23. oktoobril peeti Lätis vaimse kultuuripärandi seminar, kus jagati vaimse pärandi konventsiooni rakendamise kogemusi. Keskenduti hariduse ja kogukonna teemale Eesti, Läti ja Leedu näitel. Suitsusauna koostöökogu esindaja Eda Veeroja tutvustas võrokeste suitsusaunakombestiku teekonda UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja. Eestist osalesid veel Leelo Isadora Viita rahvakultuuri keskusest ja Eino Pedanik kultuuriministeeriumist.

Euroopa infopädevuse konverents Tallinnas

19.–22. oktoobril 2015 toimus TLÜs 3. Euroopa infopädevuse konverents (*European Conference on Information Literacy/ECIL 2015*), mille peateemaks oli meedia- ja infopädevuse arendamine elukestva õppe kontekstis. Konverents toimus UNESCO egiidi all.

Konverentsi eesmärk oli korraldada aruteluforum teadlastele, infoprofessionaalidele, meediaspetsialistidele, haridustöötajatele, poliitikutele (valitsusasutuste, kohaliku omavalitsuse asutuse esindajad) ja teiste valdkondade esindajatele kogu maailmast meedia- ja infopädevuse kaasaegsete probleemide ja väljakutsete, arengusuundade, meetodite, teoreetiliste käsitluste ja uurimistulemuste üle arutamiseks, kogemuste vahetamiseks ning hea praktika vahendamiseks.

Konverentsi peaesineja oli Rutgersi ülikooli infoteaduse emeriitprofessor Carol Collier Kuhlthau. Kutsutud esinejate seas olid tunnustatud infoteadlased Gobinda Chowdhury Northumbria ülikoolist, Mark Hepworth Loughborough ülikoolist, Heidi Julien Buffalo ülikoolist, Mandy Lupton Queenslandi tehnoloogiaülikoolist, Eero Sormunen Tampere ülikoolist ning Olof Sundin Lundi ülikoolist.

Konverentsi programm kujunes üle kaheksajast rahvusvahelise programmikomitee poolt heakskiidetud kõrgetasemelisest ettekandest, töötoast, doktorifoorumist ning posterettekannetest, mis esindavad kuutkümend üht riiki Põhja- ja Lõuna-Ameerikast, Aafrikast, Aasiast, Austraaliast ning mõistagi Euroopast.

Konverentsi korraldas TLÜ digitehnoloogia instituudi infoteaduse akadeemiline suund koostöös Hacettepe ülikooli infojuhtimise osakonna ning Zagrebi ülikooli info- ja kommunikatsiooniteaduste osakonnaga. Konverentsil osales ka UNESCO esindaja Alton Grizzle.

Konverentsi koduleht: <http://ecil2015.ilconf.org/>

European Conference on
Information Literacy (ECIL)
Tallinn, Estonia
19-22 October 2015

Tartu sai UNESCO kirjanduslinnaks

Tartu võeti vastu UNESCO loovlinnade võrgustikku ja sai rahvusvahelise kirjanduslinna tiitli.

Juba mitme aasta eest käisid kirjandusringkonnad Tartule välja idee kandideerida UNESCO loovlinnade võrgustikku ning taotleda linnale kirjanduslinna tiitel. Tänavu suvel esitas Tartu linn UNESCOle võrgustikku vastuvõtmiseks ametliku taotluse.

Eelmise aasta sügisel moodustas linnavalitsus erinevaid huvigruppe esindava komisjoni eesotsas linnapeaga, mis töötas välja Tartu kirjanduslikud eesmärgid ja tegevussuunad. Nendeks said lugemisharjumuse edendamine, professionaalse kirjanduselu arendamine ja rahvusvahelise koostöö suurendamine, kirjandusõppe, tõlketevõtte ja loovkirjutamise arengu soodustamine, sõna- ja loomevabaduse kaitsmine avatud kodanikuühiskonna edendamiseks ja kirjanduskultuurilise mitmekesisuse toetamine.

Tartu viis eesmärgi pandi kirja ka UNESCOle esitatud taotluses, mis sündis linna kultuuriosakonna ja Eesti Kirjanduse Seltsi koostöös. Taotlusvormis nõutud kolme rahvusvahelise algatusideena käis Tartu välja linnaruumi kirjanduslikud projektid (pilotprojektina bussiluule Tartu bussides), tudengite tõlkekoostöö partnerriikide autorite tutvustamiseks ja linnade äärealasid tutvustava kirjandusliku mitte-linna projekti, mille sihtrühmaks on eelkõige tekstide loojad ja mittetraditsioonilisi elamusi otsivad kohalikud ning turistid.

Koos Tartuga võeti tänavu UNESCO kirjanduslinnade sekka Barcelona, Bagdad, Ljubljana, Lviv, Uljanovsk, Montevideo, Nottingham ja Obidos. UNESCO kirjanduslinna tiitli on enne saanud Edinburgh, Dublin, Reykjavik, Melbourne, Iowa, Norwich, Krakow, Praha, Heidelberg, Granada ja Dunedin.

UNESCO loovlinnade võrgustik loodi 2004. aastal ning hõlmab seitset linnade kategooriat: kinolinnad, käsitöö ja rahvakunsti linnad, disainilinnad, gastronoomialinnad, kirjanduslinnad, meediakunsti linnad, muusikalinnad. Iga nelja aasta tagant tuleb loovlinnadel esitada aruanne tegevusplaani ellurakendamise ning selle mõjude kohta.

Eesti tegi sissemakse UNESCO pärandi hädaabi fondi

Eesti tegi detsembris kultuuriministeriumi vahenditest vabatahtliku sissemakse (15 000 eurot) UNESCO pärandi hädaabi fondi (Heritage Emergency Fund). Tegu on hiljuti asutatud fondiga, mis toetab UNESCO tegevusi võitluses kultuuripärandi tahtliku hävitamise ja salakaubandusega ning pakub riikidele tuge ka looduskatastroofides kannatada saanud pärandi taastamisel. Mitmed pärandipaigad on viimase aasta jooksul saanud kannatada kas relvakonfliktide käigus (Süürias, Jeemenis, Iraagis) või looduskatastroofide tõttu (Nepalis).

Kalender

18.01.2016

Võõrahirmu ja rassistlike hoiakuid vähendavate õppematerjalide konkursi tähtaeg

12.02.2016

Võõrahirmu ja rassistlike hoiakuid vähendavate õppematerjalide konkursi lõppseminar Tallinnas

19.02.2016

Täitevkoogu kohtumine Pariisis

24.02. – 26.02. 2016

UNESCO Euroopa rahvuslike komisjonide kohtumine Krakowis

2.04. – 4.02. 2016

UNESCO ühendkoolide ÜRO simulatsioon Lätis

4.04. – 15.04. 2016

UNESCO täitevkoogu 199. istung Pariisis

31.05. 2016

Maailma mälu registri kandetaotluste esitamise tähtaeg

10.–20.07. 2016

Maailmapärandi komitee istung Istanbulis

28.11. – 2.12. 2016

Vaimse pärandi komitee istung Etioopias

Struve meridiaanikaare pusle

2015. aastal tähistati Struve meridiaanikaare 10. juubelit UNESCO maailmapärandi nimekirjas. Juubelikingituseks valmis tuhandest tükist koosnev põnev pusle koos sisuka voldikuga, mis pakub võimalust avastada suure meridiaanikaare mõõtmise lugu. Aastatel 1816–1855 mõõtsid Tartu ülikooli astronoom F. G. W. Struve, Eesti päritolu Vene topograaf C. F. Tenner ja teised teadlased ära meridiaanikaare Põhja–Jäämerest Musta mereni, et täpsustada maakera kuju. Struve mõõdistused on kogu maailma jaoks nii märkimisväärne teadussaavutus, et see kanti 2005. aastal UNESCO maailmapärandi nimekirja kui teaduspärand. Kaar läbib kümmet riiki. Eestist on UNESCO kaardile kantud mõõdistuspunktid Tartu tähetornis, Võiveres ja Simunas.

Pusle valmimisele aitasid kaasa Tartu ülikooli muuseum, Tartu tähetorn, maa–amet, UNESCO ERK, MTÜ Paik Pandiverest ning Angelika Schneider, Epp Alatalu ja Riin Alatalu. Lisainfo ajakoolou@gmail.com

Vana-Võromaa suitsusaunapäev

Suitsusaunade koostöökoogu korraldas igasügisese suitsusaunapäeva sel aastal 26. novembril Haanja rahvamajas.

Aasta eest kanti Võromaa suitsusaunatava UNESCO vaimse pärandi esindusnimekirja. Üritusel võeti kokku aasta jooksul toimunud ettevõtmised. Pärastlõunal kuulati väliskülastelt ülevaateid naaberriikide suitsusaunatavade kohta. Päeva lõpuosas arutati kogukonna osalusel järgmise aasta tegemisi ja ka pikemaajalisi plaane Võromaa suitsusaunatavade hoidmiseks ning toetamiseks. Pärast arutelu jätkus saunapäev Plaani külas Papi talu suitsusaunas. Eelneval päeval toimus Vaskna talus rahvusvaheline seminar saunakommete teemal, kus osalesid küllalised Põhjamaadest ning Balti riikidest.

Noorte kliimaseminar riigikogus

6. novembril toimus riigikogus noorte kliimaseminar, mille korraldasid MTÜ Mondo, Eestimaa Looduse Fond ja UNESCO Eesti rahvuslik komisjon. Osalenud noored õppisid ehitama päikesepaneele, kirjutama arvamuskirju ning tegema kampaaniaid nii sotsiaalmeedias kui ka tänavatel. Lisaks arutlesid noored selle üle, milline võiks olla Eesti tuleviku energiavisioon ja millistest allikatest võiks pärineda enamik meie elektrienergiast. Võeti vastu kliimadeklaratsioon, mis anti üle riigikogu keskkonnakomisjoni esimehele Rainer Vakrale.

Pärast riigikogus toimunud tegevuse lõppu mindi tänavatele jalutajaid tegudele kutsuma ning andma soovitusi, kuidas oma ökoloogilist jalajälge vähendada. Päeva lõpuks külastati ka keskkonnaminister Marko Pomerantsi, kellele samuti pidulikult kliimadeklaratsioon üle anti. Minister rääkis noortele ka oma harjumustest ning sellest, kuidas Eesti plaanib kliimamuutuste vastu võidelda ning nendega kohaneda.

Kliimaseminaril osalenud noorte seast valiti välja üks, kes sai võimaluse sõita koos ELFi kliimabussiga Pariisi COP21 kohtumisele. Väljavalituks sai Mihkel Kaalep Viimsi koolist.

Kliimadeklaratsiooni üleandmine riigikogus
Foto autor MTÜ Mondo

Filosoofiapäev

Traditsiooniliselt tähistati ka sellel aastal TÜ eetikakeskuse, UNESCO Eesti rahvusliku komisjoni ning aktiivsete filosoofiapõpetajate eestvedamisel 19. novembril Tartus UNESCO filosoofiapäeva. Filosoofiapäeva teemaks oli sellel korral „Rahvus – kas tunne või tõsiasi?“ ja huvilisi oli kohal nii UNESCO ühendkoolidest kui ka filosoofiat õpetavate koolide õpilaste seast. Varasemalt filosoofiaolümpiaadil osalenud Hugo Treffneri gümnaasiumi vilistlane Oto Tuul ja Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasiumi vilistlane Helen-Maria Raadik tutvustasid olümpiaadi kogemust. Seejärel väitlesid teemal „Rahvus – tunne või tõsiasi?“ Mihkel Kunnus ja Tõnis Lukas, nende arutelu modereeris Eva Piirimäe. Lisaks toimus Juhan Hellerma eestvedamisel rühmatöö rahvuse teemal, päeva lõpetas väärtusmäng. Kohal olid ka õpetajad, kes võtsid osa ühistest aruteludest ning pidasid päeva teises pooles Leo Luksi eestvedamisel plaani, kuidas toetada õpilaste filosoofiahuvi.

Foto autor Hanna-Liis Kaarlõp-Nani